

Хрещення Київської Русі-України: історія віків

*«Благословенний Господь Ісус Христос, що
полюбив Руську землю і просвітив її
хрещенням святим.»*

«Повість минулих літ»

Доленосна для Київської Русі-України подія відбулася у 988 р., коли князь Володимир, посівши державний престол, вирішив шляхом зміни віросповідання свого та народу київського вивести Україну на новий етап розвитку.

Обравши з поміж розповсюджених на той час релігій християнство, Володимир, окрім об'єднання розрізаних українських племен в одне ціле, домогся того, щоб Київська держава увійшла до кола країн християнської цивілізації та стала складовою їхнього інтелектуального і духовного надбання, а також рівноправним та визнаним суб'єктом міжнародних відносин.

Відповідно до Указу Президента України № 668/2008 від 25 липня 2008 р. День хрещення Київської Русі був оголошений державним святом України і відзначається 28 липня – у день пам'яті князя Володимира Великого – хрестителя Київської Русі.

На виставці представлені наукові, науково-популярні та художні видання, що висвітлюють історію християнства та його розвиток в Україні, життя та діяльність князя Володимира Великого, а також події української історії даного періоду.

Історія релігії в Україні

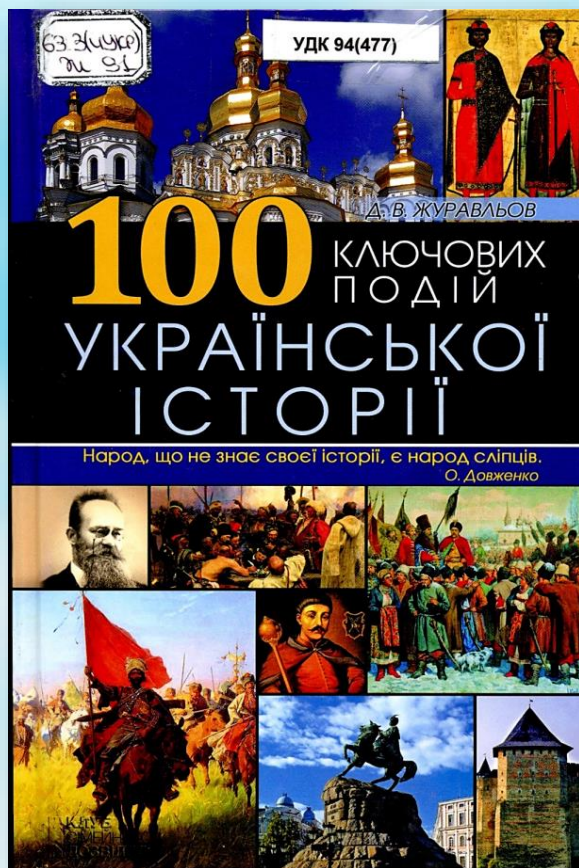

*«Йдуть по вулиці з Почайни,
Лються тисячі киян,
Б'ється радісно в їх грудях
Серце перших християн.»*

О. Олесь
«Хрещення України»

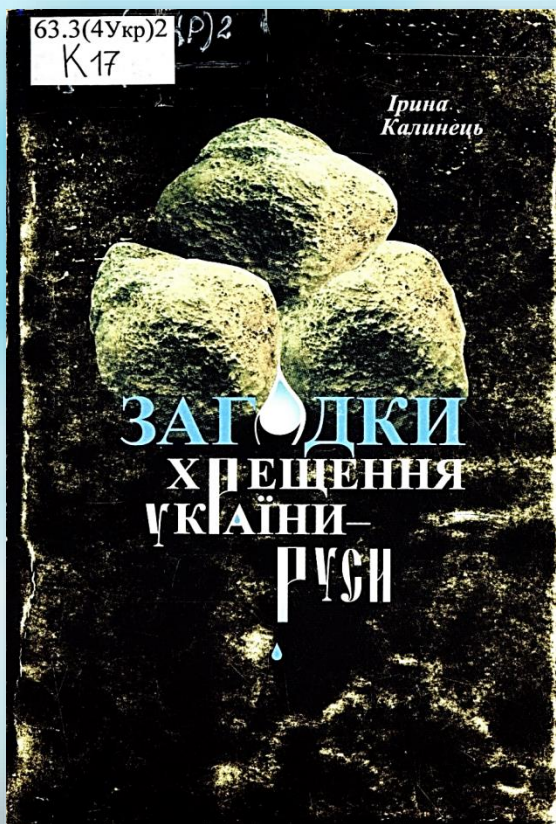
Хрещення Русі // 100 ключових подій української історії /
Д. В. Журавльов. – Харків : Клуб сімейн. дозвілля, 2014. – С. 16–19.

У нарисі детально змальовується процес прийняття хрещення киянами за часів князя Володимира, описуються основні дійові особи цієї ключової для українського народу події, розглянуто передумови та наслідки християнізації Русі для сучасності нашої країни.

Калинець, І. Загадки хрещення України-Руси : (наук.-попул. нарис) / І. Калинець. – Львів : Місіонер, 2000. – 198 с.

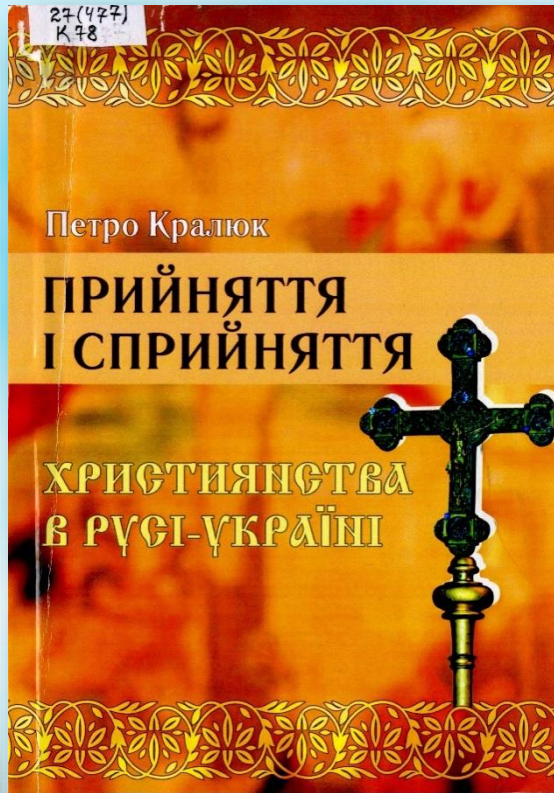
У книзі описаний період з середини IX до кінця XI ст., коли християнство пустило свої міцні паростки й на слов'янських землях. Розповідається про перше хрещення русів ще в Аскольдові часи у 860 р., а також остаточне становлення його за часів Володимира Великого у 988 р..

З великою пошаною авторка говорить про шляхетні служіння Кирила й Мефодія, повідує про життя Феодосія Печерського.

В основу книжки покладено твір печерського літописця Нестора.

Кралюк, П. М. Прийняття і сприйняття християнства в Русі-Україні : монографія / П. М. Кралюк. – Київ : КНТ, 2015. – 136 с.

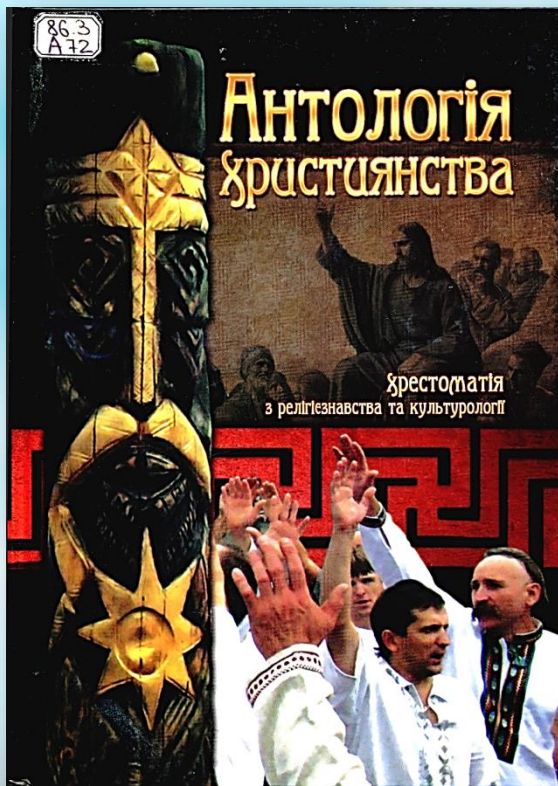
У монографії розглядається саме історичний контекст християнізації українських земель. Автор досліджує питання поширення християнства на українських землях, починаючи з найдавніших часів і закінчуючи Володимировим хрещенням.

Цінність книги – у наповненні матеріалами месіанства Кирила й Мефодія в християнізації українських територій, язичницькій реакції тогочасного люду, «відродженні християнства» за часів княгині Ольги, відображенні Володимирового хрещення в давньоруських джерелах.

Антологія християнства : хрестоматія з релігієзнавства та культурології / за заг. ред. Г. С. Лозко. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 374 с.

Ця книга не повторює типові підручники, а подає документальні матеріали, а саме автентичні історичні документи, укази і послання, правила, циркуляри і літературні твори, що відображають розвиток чи занепад культурних явищ в Україні та інших європейських країнах. Серед численних документів, що увійшли до хрестоматії, представлені: «Літопис Руський про хрещення Русі та діяльність Володимира та його нащадків», «Густинський літопис про хрещення Русі», «Церковний Устав Володимира Хрестителя» тощо.

Повість врем'яних літ : збірник. – Харків : Фоліо, 2008. – 317 с. : іл. – (Українська класика).

Зі шкільної лави відома нам назва цього древнього джерела мудрості, що зібрав безцінні свідoctва життя земель і людей – «Повість врем'яних літ». Створена на межі XI–XII століття Нестором та іншими літописцями, вона є безцінним літературним джерелом часів Київської Русі, що висвітлює історію східних слов'ян та князівської влади, утвердження християнства на Русі та містить оповіді про виникнення слов'янської писемності.

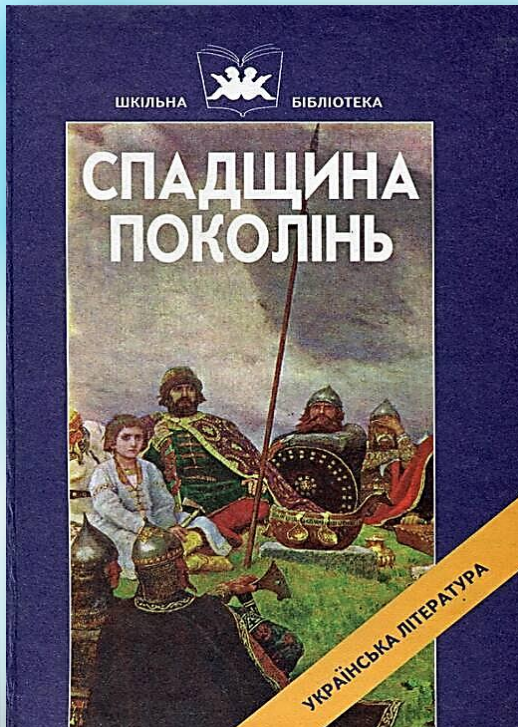

Повість минулих літ : аудіокнига / текст читає В. Обручов. – К. : Наш формат, [2006]. – (Книга в голос).

Окрім паперового видання відомого літопису представляємо вашій увазі аудіоверсію від видавництва «Наш формат» у виконанні заслуженого артиста України Василя Обручова.

Спадщина поколінь. Прадавні українські літературні пам'ятки : хрестоматія / упоряд., передм. і комент. О. Г. Мукомели. – Київ : Грамота, 2005. – 591 с. – (Шкільна бібліотека. Українська література).

До хрестоматії увійшли українські літературні пам'ятки дохристиянського періоду та часів Київської Русі: «Велесова книга», «Повість минулих літ», «Київський літопис», «Галицько-Волинський літопис». Ці твори дають уявлення про те, звідки пішла Київська Русь і хто на ній першим почав княжити, як правителі захищали свої землі від ворожих набігів, у що вірили давні українці та як в державі українській з'явилося православ'я.

Хреститель Київської Русі

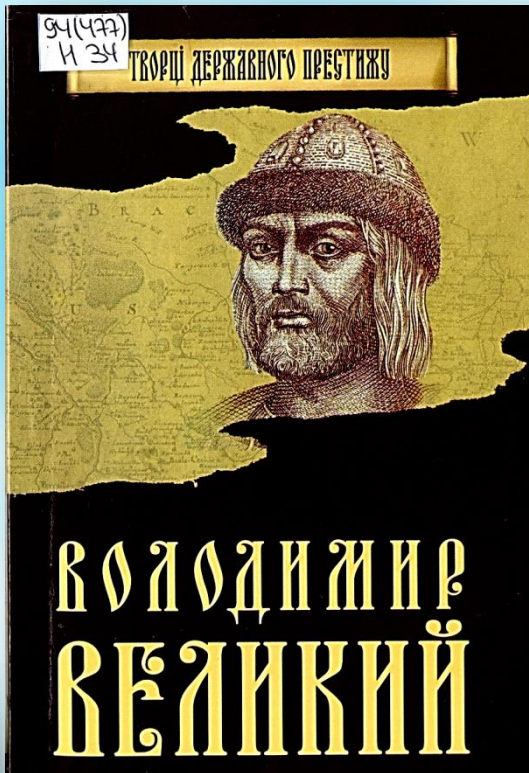

*«Народ, що не шанує своїх великих людей,
не варт звання освіченого народу.»*

І. Франко

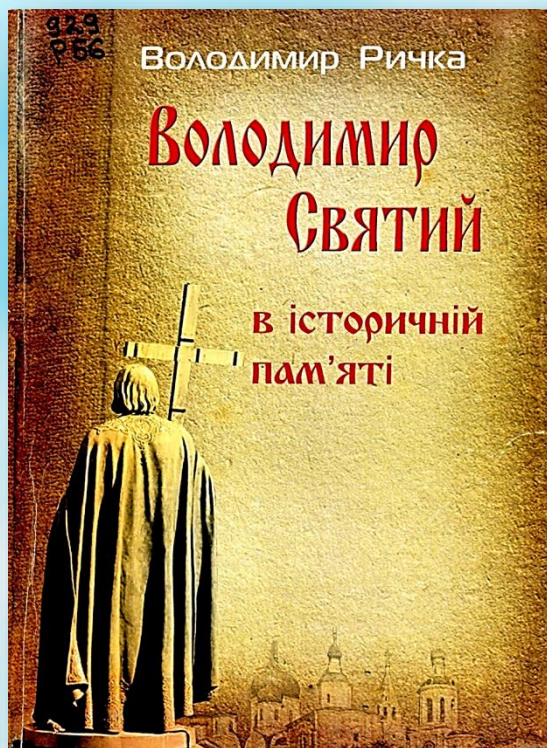
Наумова, Н. В. Володимир Великий / Н. О. Наумова. – Київ : КМ-БУКС, 2016. – 124 с. : іл. – (Творці державного престижу).

Біографічна серія «Творці державного престижу» присвячена величним історичним постатям, з якими насамперед асоціюється становлення державності і незалежності України. І цілком очікувано, що починається ця серія з книги «Володимир Великий», адже саме за часів правління цього князя Київська Русь перетворилася на велику і могутню державу, яка за рівнем розвитку та військовою силою не поступалася найбільшим європейським країнам.

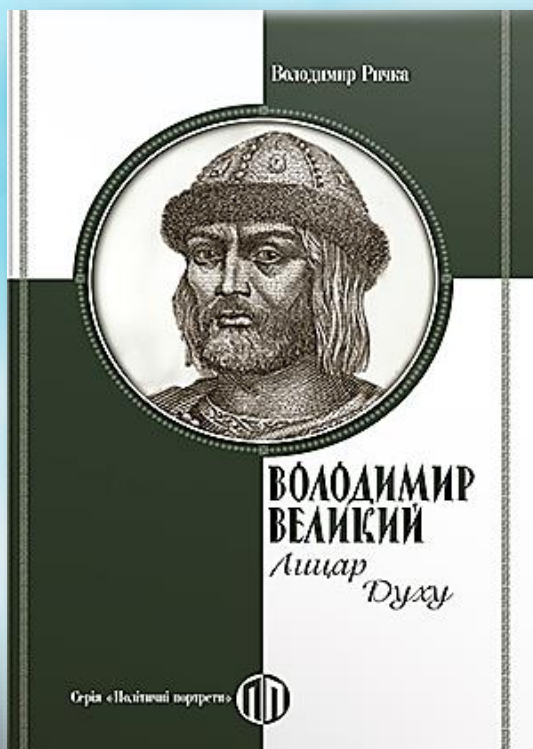
Ричка, В. М. Володимир Святий в історичній пам'яті / В. М. Ричка ; НАН України [та ін.]. – Вид. 2-ге. – Київ : Скіф : Вид. Олег Філюк, 2017. – 202 с. : іл.

Праця українського вченого, доктора історичних наук, дослідника історії та культури Київської Русі Володимира Рички присвячена осягненню феномену історичної пам'яті про святого рівноапостольного князя Володимира. У книзі здійснено спробу комплексного аналізу становлення, розвитку й трансформації пам'яті про хрестителя Русі у східнослов'янському світі.

Ричка, В. М. Володимир Великий : Лицар Духу / В. М. Ричка ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – Київ : Парламент. вид-во, 2020. – 308 с. : іл. – (Політичні портрети).

До уваги читачів - ще одна ґрунтовна праця, присвячена князю Володимиру, в якій розкривається історичне значення його діянь, що заклали культурні фундаменти Києво-Руської держави і дали йому право на ім'я Великого. Хреститель Русі став знаковим символом, першорядною фігурою історичної пам'яті для всієї східнослов'янської цивілізації. Висвітлюються форми її функціонування, засоби маніфестації та їхній вплив на процеси національно-культурної самоідентифікації народів Східної Європи.

Скляренко, С. Д. Володимир : роман / С. Д. Скляренко. – Донецьк : Сталкер ; Київ : ЗАТ "НКП", 2008. – 527 с. – (Україна крізь віки).

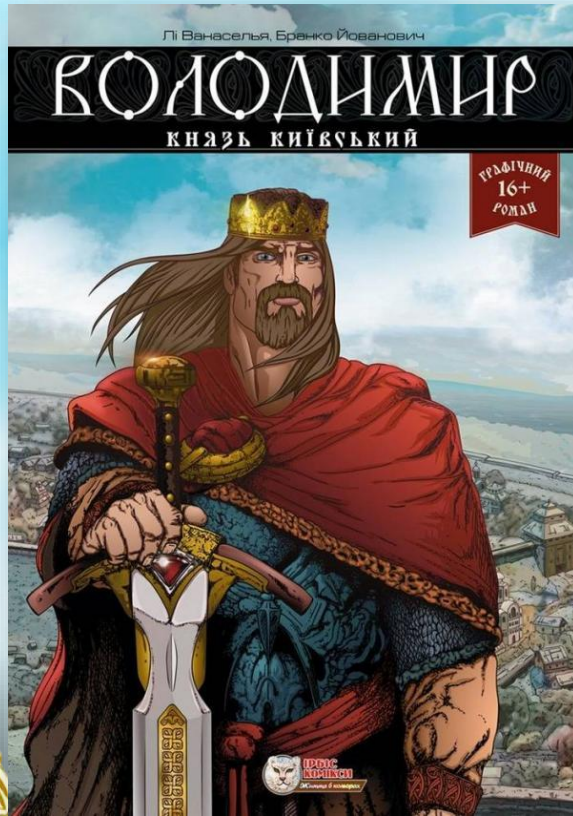

Роман розповідає про життя великого князя київського Володимира. Читач, який познайомиться з цією книгою, зробить цікаву подорож у давноминулі часи, побачить князя Володимира не святим і рівноапостольним, як це писалось у літописах і житіях, а в складних життєвих протиріччях, у боротьбі між язичництвом і християнством, на брані з ворогами Русі. Автор книги виступає не лише як письменник, а й як допитливий дослідник-історик: використовуючи найновіші на час написання дані археології, етнографії, історії, він з наукових позицій розкриває маловідомі досі явища й події сивої давнини, оживляє тіні предків.

Ванаселья, Л. Володимир, князь київський : граф. роман 16+ : комікс / Л. Ванаселья ; графік Б. Йованович. – Харків : Ірбіс Комікси, 2017. – 65 с. : іл. – (Життя в кольорах).

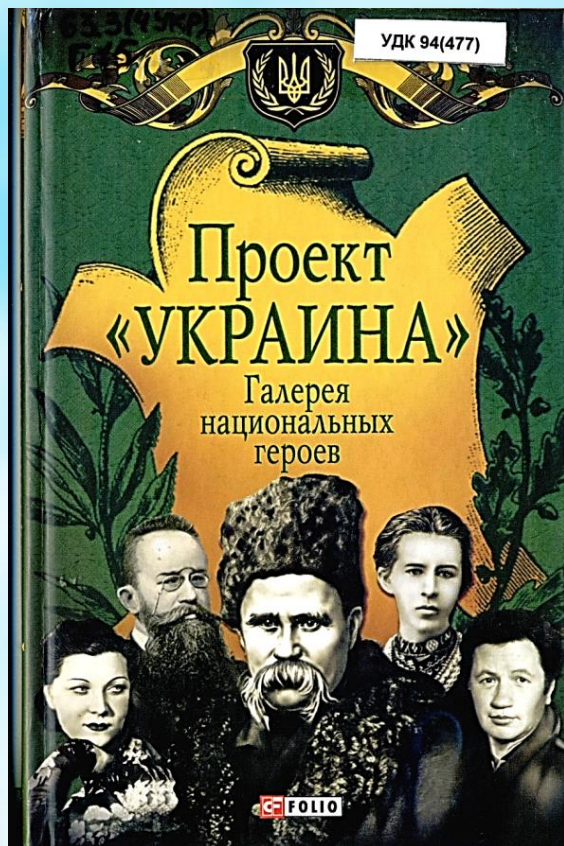

Головне, за що пам'ятають Володимира, – перехід з язичництва до християнства. Прийняття християнської віри означало вибір країною прогресивного шляху розвитку. Але як же бути з вірою батьків, якій він доти був такий вірний? Як пережити цей болючий розрив? Тільки сильна людина могла піти на це і повести за собою інших. І для того, щоб змінити країну, він мав змінитися сам!

Пропонуємо у форматі графічного роману ознайомитися з життям князя київського Володимира – людини, яка провела одну з найуспішніших реформ на українській землі, зрозуміти неординарність та внутрішні переживання цієї доленосної особистості.

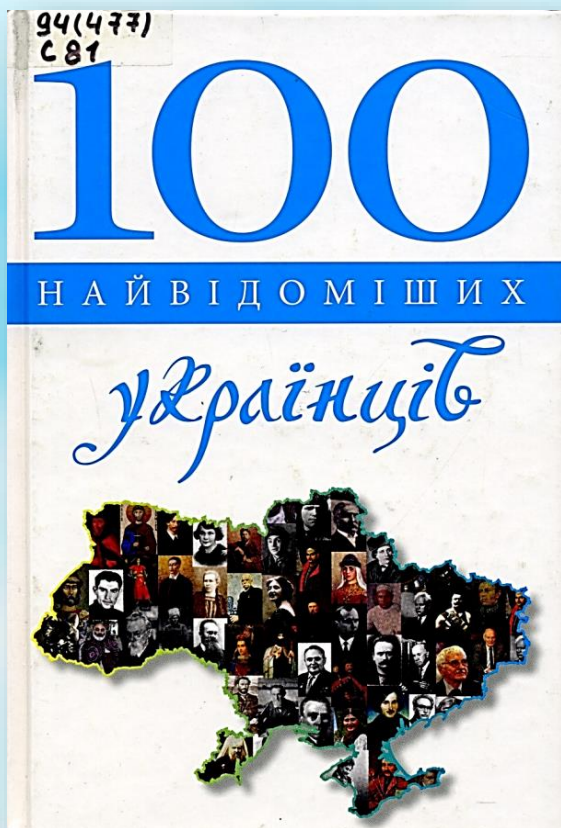
Владимир Великий (? – 1015): великий князь киевский, креститель Руси // Проект «Украина». Галерея национальных героев /сост. А. Ю. Хорошевський. – Харьков : Фолио, 2012. – С. 32–35.

Нарис розповідає про життя київського князя Володимира Святославича, внаслідок правління якого Київська Русь перетворилася на одну з найуспішніших та найавторитетніших країн світу, де дерев'яні будови замінювалися кам'яними, виростили церкви, школи, будувалися дороги.

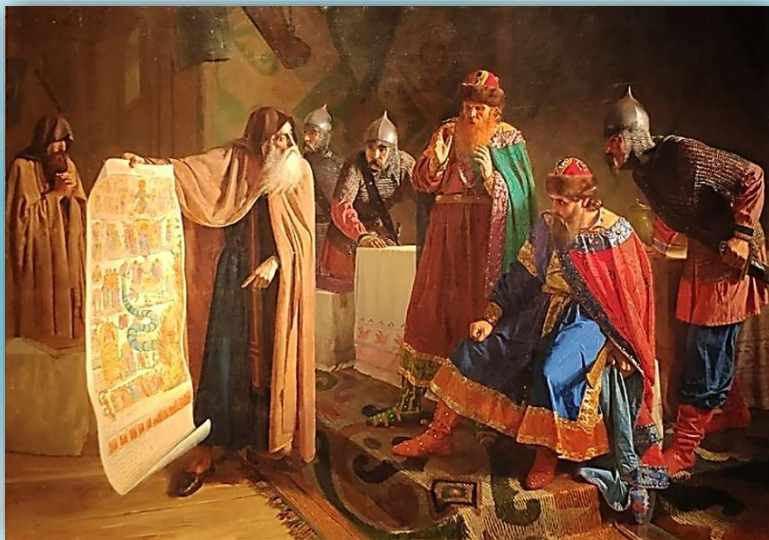

**Володимир Святий (Великий) // Сто найвідоміших українців /
під заг. ред. Ю. Павленка. – Київ : Компанія ОСМА, 2015. – С 18–24.**

Князь Володимир входить до когорти ста найвідоміших представників українського народу, які присвятили себе боротьбі за свою державу, її розбудові, ратним подвигам і політичній діяльності. Уславившись блискучими перемогами, масштабним будівництвом, а особливо введенням Русі до кола християнських народів, він відкрив нову добу в житті східних слов'ян, заклавши міцний духовний фундамент історії України.

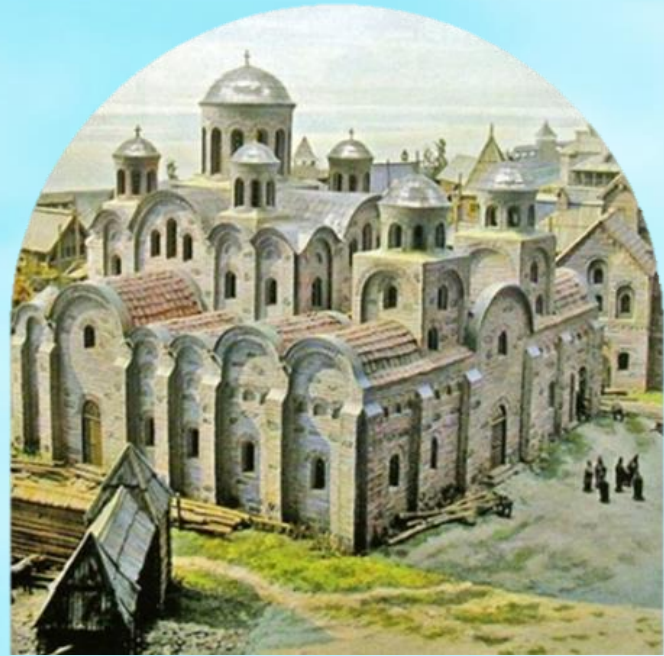

«Часи Володимира Святого, або Великого були кульмінаційною точкою процесу будівництва, завершення, так би мовити, механічної еволюції процесу створення стародавньої Руської, Київської держави.»

М. Грушевський

Розвиток української церкви

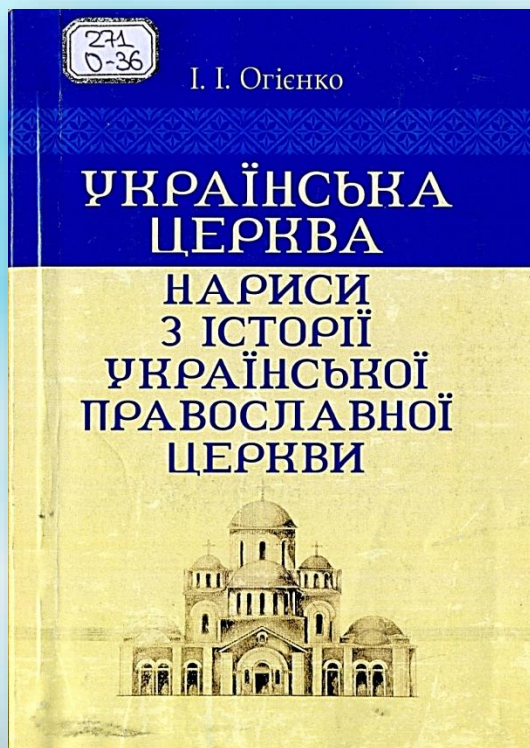

«...Повелів він (Володимир) робити церкви і ставити їх на місцях, де ото стояли кумири.»

«Повість минулих літ»

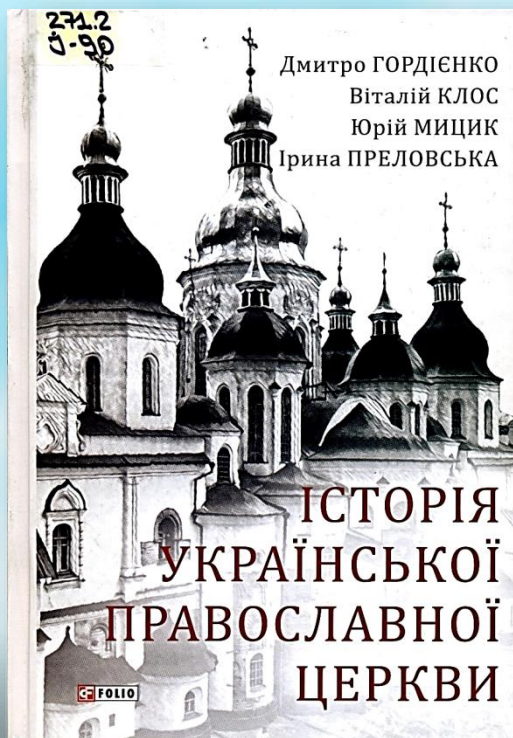
Огієнко, І. І. Українська церква : нариси з історії Української Православної Церкви. У 2 т. Т. 1, 2 / І. І. Огієнко. – Київ : ЦУЛ, 2019. – 284 с.

У книзі видатного українського етнографа, письменника, перекладача, державного і церковного діяча на основі численних історичних джерел розповідається про поширення християнства в Київській Русі, виникнення Української православної церкви, її боротьбу за незалежність від Московської, визначну роль у розвитку духовної культури українського народу.

**Історія Української Православної Церкви / Д. Гордієнко [та ін.] ;
худож.-оформ. М. С. Мендор. – Харків : Фоліо, 2019. – 244 с. : іл. –
(Великий науковий проект).**

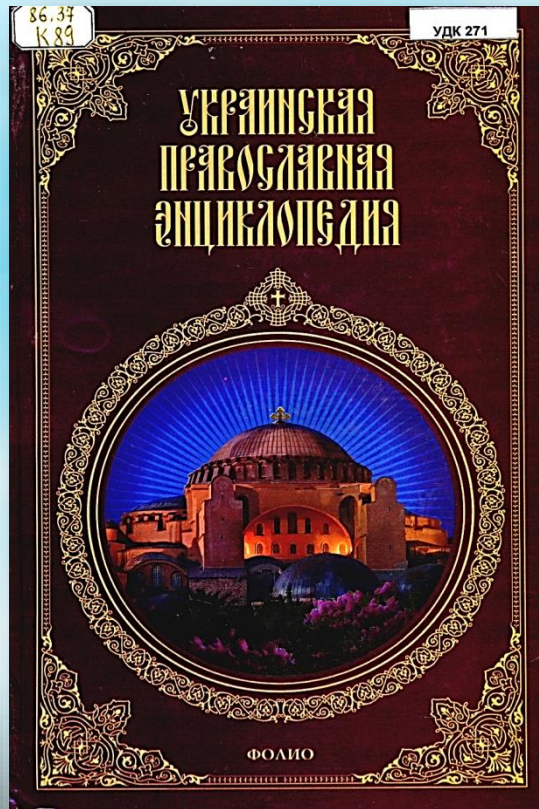

У виданні подається історія Української Православної Церкви з часів напівлегендарної проповіді апостола Андрія Первозваного на берегах Чорного моря й Дніпра та хрещення Київської Русі князем Володимиром Великим до сьогодення, коли вирішилося важливе для духовності нашого народу питання про незалежну Українську Церкву.

Автори книги, українські історики й богослови, використовуючи історичні та церковні документи різних часів, доводять правомірність надання Томосу Українській Православній Церкві Вселенською (Константинопольською) Патріархією, що є Церков'ю-Матір'ю Української Церкви.

**Кукушкин, Л. С. Украинская православная энциклопедия :
в 3 ч. / Л. С. Кукушкин. – Харьков : ФОЛИО, 2013. – 893 с. : ил.**

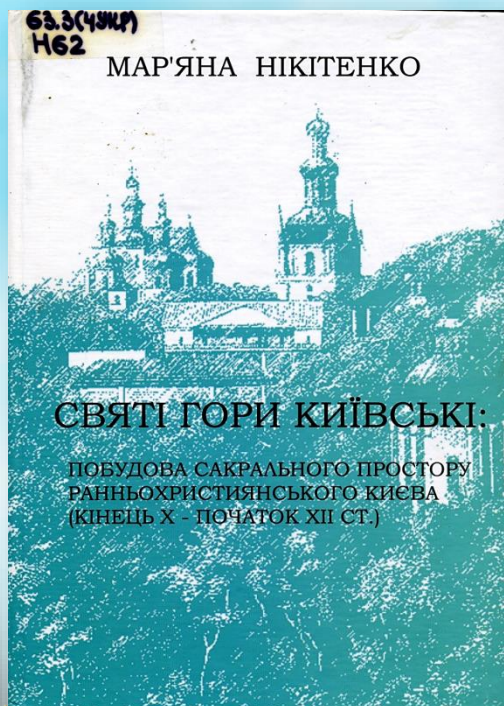

Релігія, безсумнівно, являє одну з найважливіших галузей духовного життя людства, тому не дивно, що сучасна культурна людина відчуває прагнення якщо не долучитися до релігії, то хоча б познайомитися з її історією. Сприяти цьому і покликана дана книга, що розповідає про історію та віровчення однієї з найдавніших релігійних конфесій – Православ'я від його виникнення та розповсюдження в Київській Русі і до наших днів.

Нікітенко, М. М. Святі гори Київські : побудова сакрального простору ранньохристиянського Києва (кінець X – початок XII ст.) : наук. моногр. / М. М. Нікітенко ; НАН України ; Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського ; Нац. Києво-Печер. іст.-культ. заповідник. – Київ : Мошак М. І., 2013. – 483 с. : іл.

Монографія присвячена вивченню специфіки розбудови сакрального простору ранньосередньовічного Києва. Особливу увагу приділено дослідженню історико-культурного контексту київської образної моделі «Нового Єрусалима». Шляхом аналізу найдавніших вітчизняних творів літератури і мистецтва, які відображають добу християнізації Русі, показані особливості рецепції креативної ідеї: «Київ – Новий Єрусалим». Йдеться про синтез богословської, церковно-політичної і державної думки, втіленої в топографії, архітектурі, монументальному живописі головних київських святинь.

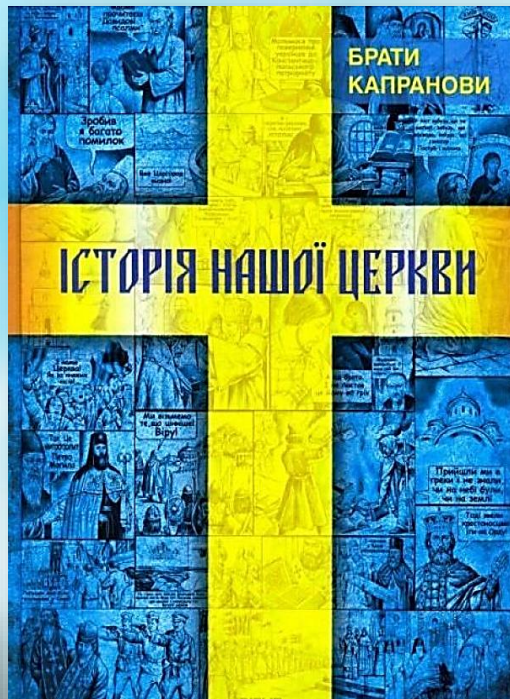
Бурмило, І. (протоієрей). Історія Церкви / І. Бурмило (протоієрей). – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 423 с., [48] с. іл. : іл.

У книзі ряд тем церковно-історичної проблематики висвітлено на основі узагальнення практики історичного розвитку життя Христової Церкви, аналізу різноманітних в історичному плані концепцій відносин держави і Церкви. Детально розглядається історія поширення християнства серед слов'ян та хрещення Руси-України, виникнення Церков і не персоніфіковано, але доволі виразно подаються діячі та учасники подій, які впливали на становлення образу сучасного християнського світу.

Капранов, Д. В. Історія нашої церкви / Д. В. Капранов, В. В. Капранов ; наук. ред. В. Клос ; худож. О. Костенко. – Київ : Зелений пес : Гамазин, 2018. – 79 с. : іл.

Брати Капранови знамениті своїм вмінням розповідати просто і цікаво про найскладніші речі. З цієї книги ви дізнаєтеся не лише про карколомні пригоди, таємні змови та підступні інтриги, що супроводжували розвиток Української Церкви, але й дізнаєтеся про те, хто охрестив Київську Русь, навчив Україну читати, друкувати книжки та завів у нас бібліотеки, хто склав першу абетку та привіз до Києва перший телескоп, чому в українських храмах так гарно співають, а також багато іншого, прецікавого та надзвичайно потрібного кожному українцю.

**Запрошуємо ознайомитися з
представленими виданнями у
Миколаївській обласній універсальній
науковій бібліотеці
(м. Миколаїв, вул. Московська, 9).**

